សតធម្មជាតក

ព្រះសាស្តាកាលស្តេចគង់នៅវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធ**អនេសនៈ** *(ការស្វែងរកបច្ច័យមិនប្រកបដោយធម៌)* ២១ ប្រការ[១] បានត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះ មានពាក្យថា **តញ្ច អប្បំ** ដូច្នេះជាដើម ។

---

១. *អសម្មោហវិលាសិនី ជាតកអភិនវដីកាពោលថា អនេសនៈ ២១ គឺ* **វេឡុទានំ** *ការឲ្យឫស្សី ១* **បត្តទានំ** *ការឲ្យស្លឹកឈើ ១* **បុប្ផទានំ** *ការឲ្យផ្កាឈើ ១* **ផលទានំ** *ការឲ្យផ្លែឈើ ១* **សិនានទានំ** *ការឲ្យវត្ថុសម្រាប់ងូត ១* **មត្តិកាទានំ** *ការឲ្យដីស្អិត ១* **ចុណ្ណទានំ** *ការឲ្យគ្រឿងលម្អិត ១* **ទន្តកដ្ឋទានំ***ការឲ្យឈើស្ទន់ ១* **មុខោទកទានំ** *ការឲ្យទឹកលុបមុខ ១* **ចាតុកម្យតា** *ការប្រព្រឹត្តបន្ទាបបន្ទន់កាយវាចា ១* **មុគ្គសូប្យតា** *ការពោលពាក្យពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ដូចជាសម្លសណ្តែកបាយ ១* **ចារិកត្យតា***ការផ្គាប់ផ្គុនត្រកូល ១* **ជង្ឃបេសនិយំ** *ការបម្រើត្រកូលដោយកម្លាំងស្មង ១* **វេជ្ជកម្មំ***ការធ្វើពេទ្យព្យាបាលជំងឺ ១* **ទូតកម្មំ** *ការធ្វើទូតនាំដំណឹងរបស់ត្រកូល ១* **បហិណគមនំ** *ការទទួលខ្លួនជាអ្នកបម្រើត្រកូលឲ្យគេប្រើទៅមក (ក្រៅអំពីការនាំដំណឹង) ១* **បិណ្ឌបដិ**

ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយជាច្រើនសម្រេចការចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ ២១ ប្រការដែលមានសភាពបែបនេះ គឺ **វេជ្ជកម្ម** (ការធ្វើពេទ្យព្យាបាលជំងឺ) **ទូតកម្ម**(ការធ្វើទូតនាំដំណឹងរបស់ត្រកូល) **បហិណកម្ម** (ការទទួលខ្លួនជាអ្នកបម្រើត្រកូលឲ្យគេប្រើទៅមក ក្រៅអំពីការនាំដំណឹង) **ជង្ឃបេសនិកៈ** (ការបម្រើត្រកូលដោយកម្លាំងស្មង) **បិណ្ឌបដិបិណ្ឌៈ** (ការឲ្យចង្ហាន់បិណ្ឌបាតដល់ត្រកូល ហើយស្វែងរកបរិភោគខ្លួនឯងជាខាងក្រោយ) ។ អនេសនៈនោះនឹងមានជាក់ច្បាស់ក្នុង**សាកេតជាតក** *(ក្នុងសាកេតជាតកទាំងពីរមិនឃើញមាននិយាយអំពីអនេសនៈនេះទេ ប្រហែលជាមានក្នុងជាតកដទៃ)* ។ ព្រះសាស្តាបានដឹងនូវភាពនៃការចិញ្ចឹមជីវិតយ៉ាងនោះ របស់ភិក្ខុទាំងនោះហើយ ទ្រង់ត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ ភិក្ខុទាំងឡាយជាច្រើន សម្រេចការចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ បើភិក្ខុទាំងឡាយនោះសម្រេចការចិញ្ចឹមជីវិតយ៉ាងនេះ នឹងមិនរួចផុតអំពីភាពជាយក្ស នឹងមិនរួចផុតអំពីភាពជាប្រេត នឹងកើតជាគោនាំរទេះ នឹងកាន់យកបដិសន្ធិក្នុងនរក តថាគតគួរនឹងសម្តែងធម្មទេសនាមួយ តាមអធ្យាស្រ័យរបស់ខ្លួន ដែលជាបដិភាណរបស់ខ្លួន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដូច្នេះហើយ ទ្រង់ឲ្យភិក្ខុសង្ឃប្រជុំគ្នាហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរញ៉ាំងបច្ច័យឲ្យកើតដោយអនេសនៈ ២១ ប្រការឡើយ ព្រោះបិណ្ឌបាតដែលកើតដោយអនេសនៈ ប្រាដកដូចដុំដែកក្តៅ មានឧបមាដូចថ្នាំពិសដ៏ខ្លាំងក្លា ។ ពិតមែនហើយ ឈ្មោះថា អនេសនៈនោះ គឺព្រះពុទ្ធ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ សាវក

បិណ្ឌំ ការឲ្យចង្ហាន់បិណ្ឌបាតដល់ត្រកូលហើយស្វែងរកបរិភោគខ្លួនឯងជាខាងក្រោយ ១ **គាជាគុប្បនាគំ** ការឲ្យទៅឲ្យមក ១ **វត្ថុវិជ្ជា** វិជ្ជាធ្វើជាគ្រូមើលទឹកដីជ័យភូមិ ១ **ឧក្ខត្តវិជ្ជា** វិជ្ជាធ្វើជាគ្រូមើលនក្ខត្តឫក្ស ១ **អង្គវិជ្ជា** វិជ្ជាធ្វើគ្រូទាយលក្ខណៈខ្លួនប្រាណ ១ ។

ពុទ្ធគប្បីតិះដៀល និងបានជំទាស់ហើយ ។ សេចក្តីរីករាយក្តី សេចក្តីសោមនស្សក្តី របស់អ្នក ដែលបរិភោគបិណ្ឌបាត ដែលកើតដោយអនេសនៈនោះ រមែងមិនមាន ។ ក្នុងសាសនារបស់ តថាគត (ចាត់ទុក) បិណ្ឌបាតដែលកើតឡើងយ៉ាងនោះ ប្រៀបដូចជាអាហារសំណល់ពី មនុស្សចណ្ឌាល ដែលដូចជា ការបរិភោគអាហារសំណល់ពីមនុស្សចណ្ឌាល របស់សតធម្ម មាណពដូច្នោះ ដូច្នេះហើយ ព្រះអង្គបាននាំអតីតនិទានមកថា

ក្នុងអតីតកាល កាលព្រះបាទព្រហ្មទត្តសោយរាជសម្បត្តិក្នុងនគរពារាណសី ព្រះ ពោធិសត្វកើតក្នុងកំណើតជាមនុស្សចណ្ឌាល កាលចម្រើនវ័យធំហើយ ក្នុងថ្ងៃមួយ បាន កាន់យកអង្ករជាស្បៀង និងកញ្ចប់បាយ ហើយធ្វើដំណើរចេញទៅ ដោយករណីយកិច្ច យ៉ាងណាមួយ ។ ក្នុងកាលនោះ មានមាណពម្នាក់ឈ្មោះ សតធម្មៈ កើតក្នុងត្រកូល ព្រាហ្មណមហាសាល ក្នុងនគរពារាណសី ។ សូម្បីសតធម្មមាណពនោះក៏ធ្វើដំណើរទៅ ដោយករណីយកិច្ចយ៉ាងណាមួយដែរ តែគេនោះមិនកាន់យកអង្ករជាស្បៀង និងកញ្ចប់ បាយឡើយ ជនទាំងពីរនោះបានទៅជួបគ្នាត្រង់ផ្លូវធំ ។ មាណពសួរព្រះពោធិសត្វថា អ្នក មានជាតិអ្វី ? ព្រះពោធិសត្វពោលថា ខ្ញុំជាមនុស្សចណ្ឌាល ហើយសួរមាណពថា ចុះអ្នក មានជាតិអ្វីដែរ ? មាណពពោលថា ខ្ញុំជាឧទិច្ចព្រាហ្មណ៍ ។ ជនទាំងពីរពោលថា ល្អហើយ យើងនឹងទៅ ហើយបានធ្វើដំណើរទៅជាមួយគ្នា ។ ក្នុងវេលាបរិភោគអាហារពេលព្រឹក ព្រះ ពោធិសត្វអង្គុយកន្លែងដែលមានទឹករកបានងាយ លាងដៃ រួចស្រាយកញ្ចប់បាយហើយ ពោលថា នែមាណព ចូរមកបរិភោគបាយ (ជាមួយខ្ញុំ) ។ មាណពពោលថា នែមនុស្ស ចណ្ឌាលចង្រៃ សេចក្តីត្រូវការដោយបាយ របស់ខ្ញុំ មិនមាន ។ ព្រះពោធិសត្វពោលថា ល្អ ហើយចឹង ធ្វើមិនឲ្យកញ្ចប់បាយជារបស់សល់ ដួសបាយល្មមមួយចម្អែត ដាក់លើស្លឹកឈើ ដទៃ ហើយចងកញ្ចប់ ទុកកន្លែងមួយ រួចទើបបរិភោគ និងផឹកទឹក មានដៃនិងជើងលាង

ហើយ កាន់យកស្បៀងនិងបាយដែលសល់ ពោលថា នៃមាណពយើងនឹងទៅទៀត ហើយក៏ចេញដំណើរបន្ត ។

ព្រះពោធិសត្វនិងមាណពនោះធ្វើដំណើរទៅ រហូតអស់ពេលថ្ងៃ ដល់វេលាល្ងាចជនទាំងពីរមុជទឹកក្នុងទីដែលមានទឹកល្អ ហើយឡើងមក ។ ព្រះពោធិសត្វអង្គុយកន្ទេងជាសុខមួយ ស្រាយកញ្ចប់បាយ ហើយមិនបានហៅមាណពដូចមុនទេ ប្រារព្ធនឹងបរិភោគតែម្តង ។ មាណពកាលនឿយហត់ដោយការធ្វើដំណើរផ្លូវអស់ថ្ងៃ កើតសេចក្តីឃ្លាន ឈរសម្លឹងមើលដោយគិតថា បើមនុស្សចណ្ឌាលឲ្យបាយដល់យើង យើងនឹងបរិភោគ ។ ចំណែកព្រះពោធិសត្វបាននិយាយអ្វីឡើយ គិតតែបរិភោគតែម្យ៉ាង ។ មាណពគិតថា មនុស្សចណ្ឌាលនេះ មិននិយាយនឹងយើង គង់នឹងបរិភោគទាំងអស់ យើងគួរតែដណ្តើមយកអាហារនោះគៀរអាហារដែលនៅខាងលើបោះចោល ហើយបរិភោគអាហារដ៏សេស ។ មាណពនោះក៏បានធ្វើយ៉ាងនោះ ហើយបរិភោគបាយសំណាស់ ។ លំដាប់នោះ ពេលបរិភោគបាយរួចភ្លាមមាណពកើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយដ៏ខ្លាំងថា អញបានធ្វើអំពើមិនសមគួរដល់ជាតិ គោត្រ ត្រកូល និងប្រទេសរបស់ខ្លួន អញបានបរិភោគអាហារដែលសល់ពីមនុស្សចណ្ឌាល ។ ពេលនោះអាហារដែលលាយដោយឈាម បានក្អួតចេញពីមាត់ របស់មាណពនោះ ។ មាណពកាលបរិទេវនាការ ព្រោះភាពជាអ្នកមានសេចក្តីសោកដ៏ខ្លាំងថា អញបានធ្វើកម្មដែលមិនសមគួរ ព្រោះហេតុនៃអាហារបន្តិចបន្តួច ដូច្នេះហើយ ទើបពោលគាថាទី ១ ថា

តញ្ច អប្បញ្ច ឧច្ចិដ្ឋំ, តញ្ច កិច្ឆេន នោ អទា;
សោហំ ព្រាហ្មណជាតិកោ, យំ ភុត្តំ តម្បិ ឧគ្គតំ។

(អាហារណាដែលបានបរិភោគហើយ) បាយនោះជារបស់តិចផង សល់ដែលផង បុរសចណ្ឌាល បានឲ្យបាយនោះដល់យើងដោយសេចក្ដីពិបាក យើងប្រកបដោយជាតិជាព្រាហ្មណ៍ អាហារណាដែលយើងបានបរិភោគហើយ អាហារនោះឯង ក៏ក្អួតចេញមក ។

គាថានោះ មានសេចក្ដីសង្ខេបដូចនេះថា អាហារណាដែលយើងបរិភោគហើយ អាហារនោះជារបស់តិចផង ជាសំណល់ផង មនុស្សចណ្ឌាលនោះ មិនបានឲ្យអាហារនោះដល់យើងដោយសេចក្ដីពេញចិត្តរបស់ខ្លួនទេ គឺយើងដណ្ដើមយកមក ទើបឲ្យមកដោយសេចក្ដីលំបាក យើងនោះ ជាព្រាហ្មណ៍មានជាតិបរិសុទ្ធ អាហារណាដែលយើងបរិភោគហើយ អាហារនោះទើបក្អួតចេញជាមួយនឹងឈាម ។

មាណពបរិទេវៈយ៉ាងនេះហើយ គិតថា ឥឡូវនេះ យើងបានធ្វើកម្មដែលមិនសមគួរ មានសភាពបែបនេះ នឹងមានប្រយោជន៍អ្វីដោយជីវិត ដូច្នេះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ព្រៃ មិនឲ្យអ្នកណាឃើញខ្លួនគេឡើយ ហើយដល់នូវមរណៈយ៉ាងអនាថា ។

ព្រះសាស្ដាបានសម្ដែងអតីតនិទាននេះហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតធម្មមាណពបរិភោគអាហារ ដែលសល់ពីមនុស្សចណ្ឌាល ព្រោះភាពជាអ្នកបរិភោគភោជនដែលមិនសមគួរដល់ខ្លួន ទើបមិនបានសេចក្ដីរីករាយ និងសោមនស្ស យ៉ាងណា បុគ្គលណាបួសហើយក្នុងសាសននេះ កាលសម្រេចការចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ បរិភោគបច្ច័យដែលបានមកហើយនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ សេចក្ដីរីករាយ និងសោមនស្សរមែងមិនកើតឡើង ព្រោះភាពនៃជីវិតរបស់បុគ្គលនោះ ត្រូវព្រះពុទ្ធហាមឃាត់ និងតិះដៀល ដូច្នេះហើយ ព្រះអភិសម្ពុទ្ធទើបត្រាស់ព្រះគាថាទី ២ ថា

ឯវំ ធម្មំ និរំកត្វា, យោ អធម្មេន ជីវតិ;
សតធម្មោវ លាភេន, លទ្ធេនបិ ន នន្ទតិ។

ភិក្ខុណាលះបង់នូវធម៌ គឺអាជីវបារិសុទ្ធិសីល ហើយចញ្ចឹមជីវិតដោយខុសធម៌យ៉ាង នេះ ភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ ដោយលាភដែលខ្លួនបានហើយ ដូចជាសតធម្មមាណព ។

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **ធម្មំ** *បានដល់ ធម៌គឺ អាជីវបរិសុទ្ធិសីល (សីលដែលមានសេចក្ដីបរិសុទ្ធព្រោះការចិញ្ចឹមជីវិតត្រឹមត្រូវ) ។ បទថា* **និរំកត្វា** *សេចក្ដីថា លះបង់ បោះបោលហើយ ។ បទថា* **អធម្មេន** *សេចក្ដីថា មិច្ឆាជីវៈ ពោលគឺដោយអនេសនៈ ២១ ។ បទថា* **សតធម្មោ** *បានដល់ ជាឈ្មោះនៃមាណពនោះ បាឋៈថា សន្តធម្មោ ដូច្នេះក៏មាន ។ បទថា* **ន នន្ទតិ** *សេចក្ដីថា សតធម្មមាណពមិនត្រេកអរដោយលោភៈនោះថា យើងបានអាហារដែលសល់ពីមនុស្សចណ្ឌាល យ៉ាងណា សូម្បីកុលបុត្រដែលបួសក្នុងសាសននេះ កាលបរិភោគលាភដែលបានមកដោយអនេសនៈរមែងមិនរីករាយ មិនត្រេកអរ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ជាអ្នកដល់សេចក្ដីទោមនស្សថា អញរស់នៅដោយការចិញ្ចឹមជីវិតដែលព្រះពុទ្ធតិះដៀល ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលដែលសម្រេចការចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ ចូលព្រៃស្លាប់យ៉ាងអនាថាប្រសើរជាង ដូចជាសតធម្មមាណពដូច្នោះ ។*

ព្រះសាស្ដាបាននាំព្រះធម្មទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់ប្រកាសសច្ចៈទាំងឡាយ និងប្រជុំជាតក ក្នុងកាលជាទីបញ្ចប់នៃសច្ចៈ ភិក្ខុទាំងឡាយជាច្រើនបានដល់នូវសោតាបត្តិផលជាដើម ។

តទា មាណវោ អានន្ទោ អហោសិ *មាណពក្នុងកាលនោះ បានមកជាអានន្ទ ។*

អហមេវ ចណ្ឌាលបុត្តោ អហោសិំ *បុត្ររបស់មនុស្សចណ្ឌាល គឺតថាគតនេះឯង ។*

ចប់ សតធម្មជាតក ៕

(ជាតកដ្ឋកថា សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក ទុកនិបាត កល្យាណធម្មវគ្គ បិដកលេខ ៥៨ ទំព័រ ៨៦)

ដោយខេមរ អភិធម្មាវតារ